

ΠΡΟΣ ΜΙΑ ΝΕΑ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ

Μια κρίσιμη νέα φάση στη διεθνή μάχη κατά της υπερθέρμανσης του πλανήτη πρόκειται να ξεκινήσει, μετά και την επιτυχή ολοκλήρωση της συνδιάσκεψης των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή στο Μπαλί τον Δεκέμβριο. Ύστερα από ανεπίσημες συζητήσεις που διήρκεσαν δύο χρόνια, οι 192 χώρες που έχουν συνυπογράψει τη σύμβαση-πλαίσιο του ΟΗΕ για την κλιματική αλλαγή (UNFCCC) κατέληξαν σε συναίνεση για την κατάρτιση μιας νέας παγκόσμιας συμφωνίας για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής

Συμφώνησαν επίσης και για έναν «οδικό χάρτη» των διαπραγματεύσεων, ο οποίος καθορίζει τα βασικά θέματα που πρέπει να αντιμετωπιστούν, και όρισαν μια φιλόδοξη προθεσμία για την ολοκλήρωση της συμφωνίας έως το τέλος του 2009. Η Ευρωπαϊκή Ένωση έπαιξε ηγετικό ρόλο στη συνδιάσκεψη και πέτυχε τη ριζοσπαστική λύση που ζητούσε.

«Δεν είναι υπερβολή να πούμε ότι οι διαπραγματεύσεις είναι σχεδόν σίγουρα η τελευταία μας ευκαιρία».

Η ανάγκη για μια νέα παγκόσμια συμφωνία είναι επιτακτική. Πρωτίστως, δεν υπάρχει ακόμη καμία πρόβλεψη για το τι πρέπει να γίνει μετά τη λήξη των στόχων για τις εκπομπές ρύπων που προβλέπει το πρωτόκολλο του Κυότο το 2012. Δεύτερον, η τελευταία έκθεση της Διακυβερνητικής Επιτροπής για την Κλιματική Αλλαγή (IPCC) αποδεικνύει ότι η υπερθέρμανση του πλανήτη είναι πολύ πιθανό να φτάσει σε επικίνδυνα επίπεδα κατά τον αιώνα που διανύουμε, εκτός εάν υπάρξει απότομη και δραστηρική μείωση των παγκόσμιων εκπομπών ρύπων, οι οποίες συνεχίζουν να αυξάνονται με γοργούς ρυθμούς.

Με οδηγό την επιστήμη

Η ΕΕ είναι πεπεισμένη ότι η συμφωνία θα πρέπει να βασίζεται στις τελευταίες επιστημονικές γνώσεις. Αυτό σημαίνει ότι θα πρέπει να στοχεύει στον περιορισμό της υπερθέρμανσης του πλανήτη κατά μέσο όρο που να μην υπερβαίνει τους 2°C πάνω από την προβιομηχανική θερμοκρασία, διότι υπάρχουν σαφείς επιστημονικές αποδείξεις ότι μετά το σημείο αυτό είναι πολύ πιο πιθανό να προκληθούν μη αναστρέψιμες και καταστροφικές αλλαγές στο περιβάλλον. Όλες οι προβλέψεις της IPCC υποδεικνύουν ότι εάν δεν αναληφθεί δράση για τον περιορισμό των εκπομπών, η παγκόσμια θερμοκρασία θα αυξηθεί κατά έως και 4°C – ή ακόμη και 6,4°C στη χειρότερη των περιπτώσεων – έως το 2100.

Η διατήρηση της αύξησης στα πλαίσια των 2°C απαιτεί μείωση των παγκόσμιων εκπομπών κατά τουλάχιστον 50% σε σύγκριση με τα επίπεδα του 1990, έως το 2050. Οι ανεπτυγμένες χώρες θα πρέπει να ηγηθούν της προσπάθειας, καθώς αυτές ευθύνονται για το μεγαλύτερο ποσοστό των εκπομπών έως σήμερα. Γι' αυτόν το λόγο, η ΕΕ προτείνει οι ανεπτυγμένες χώρες να μειώσουν συλλογικά κατά 30% τις εκπομπές τους έως το 2020 και κατά 60-80% έως το 2050.

Η Ε.Ε. είναι έτοιμη να φτάσει σε μειώσεις της τάξης του 30% εάν και οι άλλες ανεπτυγμένες χώρες προσυπογράψουν ανάλογες προσπάθειες στα πλαίσια της νέας συμφωνίας. Έχει επίσης δεσμευτεί άνευ όρων να μειώσει τις εκπομπές της κατά τουλάχιστον 20% έως το 2020 προκειμένου να δρήσει τα οφέλη σε ό,τι αφορά την ενεργειακή ασφάλεια και την ανταγωνιστικότητα, και να μετατραπεί σε οικονομία υψηλής ενεργειακής αποτελεσματικότητας και χαμηλής κατανάλωσης άνθρακα. Τον Ιανουάριο του 2008 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσίασε μια δέσμη νομοθετικών προτάσεων για την υλοποίηση των στόχων αυτών.

Οι διεθνείς διαπραγματεύσεις ξεκίνησαν στην Μπανγκόκ στις αρχές Απριλίου και πρόκειται να ολοκληρωθούν στη διάσκεψη του ΟΗΕ για το κλίμα που θα πραγματοποιηθεί στην Κοπεγχάγη τον Δεκέμβριο του 2009. Η ελπίδα είναι ότι έτσι θα δοθεί αρκετός χρόνος στις κυβερνήσεις να επικυρώσουν τη συμφωνία ώστε αυτή να τεθεί σε ισχύ έως το τέλος του 2012, οπότε και λήγει η «περίοδος δέσμευσης» του Κυότο. Για την υπόλοιπη χρονιά προβλέπεται ένα εντατικό πρόγραμμα, με συναντήσεις κάθε τρίμηνο – συχνότητα διπλάσια από την κανονική για συνομιλίες περί κλίματος στον ΟΗΕ. Η τελική συνεδρία διαπραγματεύσεων θα διεξαχθεί κατά την επόμενη ετήσια διάσκεψη για το κλίμα του ΟΗΕ στο Πόζναν της Πολωνίας τον Δεκέμβριο.

Ο Σταύρος Δήμας, επίτροπος Περιβάλλοντος της ΕΕ, λέει ότι πιθανόν διακυβεύονται πολύ περισσότερα. «Με την επιτάχυνση του ρυθμού υπερθέρμανσης του πλανήτη, δεν είναι υπερβολή να πούμε ότι οι διαπραγματεύσεις είναι σχεδόν σίγουρα η τελευταία μας ευκαιρία να αποτρέψουμε την κλιματική αλλαγή από το να φτάσει σε καταστροφικά επίπεδα τις επόμενες δεκαετίες, θέτοντας σε κίνδυνο τις ζωές εκατομμυρίων ανθρώπων και επιβαρύνοντας ανεπανόρθωτα τις οικονομίες μας», δήλωσε πρόσφατα.

Συζητήσεις σε παράλληλες τροχιές

Όπως και οι ανεπίσημες συζητήσεις που πραγματοποιούνται από το 2006, οι διαπραγματεύσεις θα πραγματοποιηθούν σε δύο παράλληλες «τροχιές». Η πρώτη αφορά τα 192 συμβαλλόμενα μέρη της UNFCCC, τα οποία συμφώνησαν στο Μπαλί να ξεκινήσουν μια «συνεκτική διαδικασία που θα επιτρέψει την πλήρη, αποτελεσματική και διαρκή υλοποίηση της σύμβασης μέσω της μακροπρόθεσμης συνεργασίας σήμερα, έως αλλά και μετά το 2012». Η διαδικασία αυτή είναι γνωστή ως το σχέδιο δράσης του Μπαλί. Η άλλη τροχιά διαπραγματεύσεων συνενώνει τα 178 συμβαλλόμενα μέρη του πρωτοκόλλου του Κυότο. Θα εστιάσει στην κατάρτιση των δεσμεύσεων για μείωση των εκπομπών μετά το 2012 για τις ανεπτυγμένες χώρες που έχουν θέσει τέτοιους στόχους στα πλαίσια του Κυότο. Η Αυστραλία προσυπέγραψε το πρωτόκολλο στη διάρκεια της συνδιάσκεψης του Μπαλί, αφήνοντας τις Ηνωμένες Πολιτείες ως τη μόνη ανεπτυγμένη χώρα εκτός του πλαισίου του Κυότο.

Σκοπός είναι τα αποτελέσματα των δύο τροχιών διαπραγματεύσεων να συνενωθούν στην Κοπεγχάγη για τη δημιουργία μιας παγκόσμιας συμφωνίας για δράση μετά το 2012. Το ερώτημα του πόσο φιλόδοξη θα πρέπει να είναι η μελλοντική συμφωνία θα αποτελέσει βασικό σημείο των διαπραγματεύσεων. Το θέμα αναλύθηκε μόνο μερικώς στο Μπαλί. Το έγγραφο για τις διαπραγματεύσεις της «τροχιάς του Κυότο» σημειώνει ότι η επίτευξη του χαμηλότερου επιπέδου εκπομπών στα σενάρια που αξιολόγησε η IPCC θα απαιτούσε από τις ανεπτυγμένες χώρες να μειώσουν τις εκπομπές τους κατά 25-40% κάτω από τα επίπεδα του 1990 έως το 2020. Αυτό συμφωνεί με την πρόταση της ΕΕ για μείωση κατά 30% από τις ανεπτυγμένες χώρες έως το 2020. Ωστόσο, λόγω της αντίθεσης ορισμένων ανεπτυγμένων χωρών, το σχέδιο δράσης του Μπαλί δεν περιέχει ρητή αναφορά σε ποσοστά, παρότι αναγνωρίζει ότι «θα απαιτηθούν σημαντικές μειώσεις των εκπομπών σε παγκόσμιο επίπεδο». Από άλλες απόψεις, το σχέδιο δράσης του Μπαλί αποτελεί ισχυρό σημείο εκκίνησης. Καλύπτει όλα τα βασικά θέματα που θα ήθελε η ΕΕ να αντιμετωπιστούν σε μια παγκόσμια συμφωνία και τα κατηγοριοποιεί σε τέσσερις βασικές ομάδες – περιορισμός εκπομπών, προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, μεταφορά καθαρών τεχνολογιών από το Βορρά στο Νότο και κινητοποίηση κεφαλαίων για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής. Για την ΕΕ, ένα από τα βασικά στοιχεία είναι η αναγνώριση από το σχέδιο δράσης του Μπαλί ότι όλες οι βιομηχανοποιημένες χώρες, συμπεριλαμβανομένων και των ΗΠΑ, πρέπει να αναλάβουν δράση για τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και ότι οι προσπάθειες αυτές θα πρέπει να είναι συγκρίσιμες. Το σχέδιο δράσης σηματοδοτεί επίσης την πρώτη φορά που οι αναπτυσσόμενες χώρες αποδέχονται ότι και αυτές θα πρέπει να αναλάβουν δράση στα πλαίσια της παγκόσμιας προσπάθειας. Οι συνδυασμένες εκπομπές τους προβλέπεται ότι θα ξεπεράσουν αυτές των βιομηχανοποιημένων κρατών έως το 2020 περίπου.

Αποψίλωση των δασών

Η επιβράδυνση και τελικά η ανατροπή της αποψίλωσης των δασών αποτελεί σημαντική προτεραιότητα, διότι ευθύνεται για το 20% περίπου των παγκόσμιων εκπομπών – περισσότερο από όλες τις μορφές μεταφορών. Στο Μπαλί αναγνωρίστηκε ότι πρέπει να δημιουργηθούν κίνητρα που θα βοηθήσουν τις κυβερνήσεις, ιδιαίτερα στις τροπικές περιοχές, να μειώσουν την αποψίλωση των δασών και τις σχετικές εκπομπές ρύπων. Πρόκειται να ξεκινήσει μια σειρά δοκιμαστικών δραστηριοτήτων για τη μελέτη διαφόρων λύσεων τα επόμενα δύο χρόνια, ώστε οι αποτελεσματικότερες λύσεις να συμπεριληφθούν στη συμφωνία για μετά το 2012. Η ενίσχυση και επέκταση της παγκόσμιας αγοράς άνθρακα είναι επίσης ζωτικής σημασίας, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι απαιτούμενες σημαντικές μειώσεις εκπομπών θα επιτευχθούν με το ελάχιστο κόστος και να εξασφαλιστούν περαιτέρω επενδύσεις σε έργα καθαρής ενέργειας, ιδιαίτερα στις αναπτυσσόμενες χώρες. Το πρωτοποριακό σύστημα εμπορίας εκπομπών (ETS) της ΕΕ, που ήδη αφορά το 80% περίπου της διεθνούς εμπορίας άνθρακα, θα πρέπει να αποτελέσει κεντρικό πυρήνα της μελλοντικής παγκόσμιας αγοράς. Οι πρόσφατες προτάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής θα ενισχύσουν το ρόλο αυτόν, καθιστώντας το σύστημα ETS πιο αποτελεσματικό.

Αναθεώρηση του πρωτοκόλλου του Κυότο

Το πρωτόκολλο του Κυότο θα αναθεωρηθεί στη συνδιάσκεψη του Πόζναν τον Δεκέμβριο. Αυτό θεωρείται από την ΕΕ μια σημαντική ευκαιρία εκμετάλλευσης της έως τώρα εμπειρίας από το πρωτόκολλο και ενίσχυσης του ως βασικού στοιχείου της δομής της συμφωνίας για μετά το 2012. Τα αποτελέσματα του Μπαλί παρέχουν μια σταθερή βάση για τις επικείμενες διαπραγματεύσεις, αλλά είναι σαφές ότι για την επίτευξη μιας αποτελεσματικής νέας παγκόσμιας συμφωνίας έως το τέλος του 2009, η οποία να ικανοποιεί τα συχνά αντιφατικά συμφέροντα και τις φιλοδοξίες των 192 συμβαλλόμενων, θα απαιτηθεί μεγάλη προσπάθεια. Όπως δηλώνει και ο επίτροπος Δήμας, «Η πρόκληση δεν αφορά απλά την επίτευξη μιας συμφωνίας, αλλά και τη διασφάλιση μιας συμφωνίας αρκετά φιλόδοξης ώστε η κλιματική αλλαγή να τεθεί υπό

έλεγχο».

Το μέλλον μετά το Μπαλί

Δεκέμβριος 2008: Αναθεώρηση του πρωτοκόλλου του Κυότο στη διάσκεψη για το κλίμα του ΟΗΕ στο Πόζναν.

Δεκέμβριος 2009: Η παγκόσμια συμφωνία αναμένεται να συναφθεί στη διάσκεψη του ΟΗΕ για το κλίμα στην Κοπεγχάγη και πρέπει να τεθεί σε ισχύ πριν από τα τέλη του 2012.

Δεκέμβριος 2012: Λήγουν οι στόχοι για τις εκπομπές του πρωτοκόλλου του Κυότο.

ΠΗΓΗ http://ec.europa.eu/environment/news/efe/climate/080619_bali_el.htm

